

Det Kongelige Finansdepartement
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

14. april 2004

Deres ref: 03/2333 FM AnL 02/4554

Høringsuttalelse om utkast til endring i lov om revisjon og revisorer (revisorloven) samt forskrift om revisjon og revisorer (revisorforskriften)

Vi takker for invitasjonen til å avgi høringsuttalelse i disse sakene.

1. Vedr foreslått endring i krav til etterutdanning

Etter vår mening har norske revisorer tilstrekkelig kunnskap om hvilke rammebetingelser som gjelder for yrkesutøvelsen. Det gjelder også kunnskap om habilitetsreglene i lovgivningen og Den norske Revisorforenings (DnRs) egne etiske retningslinjer. Når det likevel i mange tilfeller kan stilles spørsmål ved om revisor har opptrådt etisk eller moralsk, skyldes det mer revisors holdning enn manglende kunnskap om regelverket. Revisorene utdannes i høgskolesystemet, og hittil har det ikke vært gitt opplæring i etisk teori eller morallære i revisorutdanningen. I fremtiden vil det derimot gis slik opplæring, både i bachelor- og masterprogrammene.

Vi er enig i Kredittilsynets forslag om at "etikk" kommer inn som et eget, obligatorisk emne i revisorenes etterutdanning. Vi er også enig i at timene tas fra den ikke-spesifiserte delen av etterutdanningen, slik at dette emnet ikke medfører reduksjon i timeantallet for de øvrige spesifiserte emnene. Vi har ingen kommentar til det foreslåtte timeantallet.

Vi mener derimot at formuleringen "etiske prinsipper som styrer revisors profesjonelle oppgaver og plikter" er noe rund. Som nevnt har regelverket alltid vært tilfredsstillende dekket i revisorutdanningen. Noe tid bør benyttes til oppdatering, når det har vært endringer i regelverket. For øvrig bør de tilmålte timene benyttes mer til holdningsskapende og bevisstgjørende opplæring, for eksempel i etiske teorier, etisk tenkning og morallære, gjerne kombinert med case-undervisning. Vi ser at den foreslåtte formuleringen ikke utelukker dette, men den stiller heller ikke krav om det. Vi ber derfor om at departementet overveier en endring i formuleringen som i høyere grad angir at opplæring i emnet må bevege seg utover lover, forskrifter og andre regelsett.

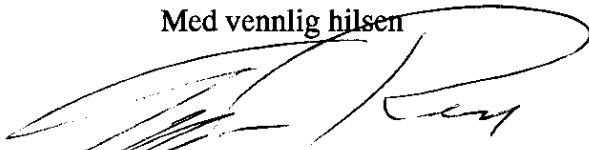
2. Forslag til videre arbeid med regelverket knyttet til revisors uavhengighet – forslag til endring a revisorloven og revisorforskriften

Kredittilsynets ”rådgivningstilsyn” og en del enkeltsaker har vist at revisorene i en del tilfeller har et syn på kombinasjon av revisjon og rådgivning som kan føre til at deres objektivitet, eller omverdenens tiltro til deres objektivitet, kan bli skadelidende. Det virker som det er et behov for klarere grensedragnings på dette området, og vi er enig i Kredittilsynets forslag om at det innføres en hjemmel i revisorloven § 4-5 som gjør det mulig for tilsynet å gi utfyllende regler i forskrifts form.

Kredittilsynet står overfor en vanskelig oppgave når det skal formulere i forskrifts form hvilke tjenester revisor ikke kan utføres for en revisjonspliktig klient der revisor utfører lovpålagte oppgaver. Vi finner at de bestemmelsene som er foreslått innført i revisorforskriften i det store og hele er godt begrunnet og formulert.

Vi mener likevel at forskriftsendringene ikke bør vedtas slik de foreligger. Som Kredittilsynet nevner i sitt brev vil et nytt 8. direktiv fra EU nødvendigvis gjøre en fullstendig gjennomgåelse av revisorloven. Det nye 8. direktiv er offentliggjort etter at Kredittilsynet utformet sitt forslag til lov- og forskriftsendringer, og (så vidt vi kan se) skal revidert nasjonal lovgivning være på plass innen 1. januar 2006. Bestemmelser om uavhengighet/objektivitet er tatt inn i artiklene 23 – 25 og 40 i direktivet. I det store og hele foreskriver direktivet lovgivning som er basert på at revisor skal vurdere trusler mot følt og tilsynelatende objektivitet og gjennom egnede forholdsregler sørge for at en eventuell trussel er uvesentlig. Samme prinsipp er nedfelt i DnRs etiske regler, som er basert på International Federation of Accountants (IFACs) etiske retningslinjer. I tillegg har direktivet konkrete bestemmelser om revisjonshonorar (blant annet et forbud mot ”low-balling”), partnerrotasjon etc. Siden EUs holdning vedrørende uavhengighet/objektivitet nå er kjent, finner vi det naturlig at Kredittilsynet gjennomgår sitt forskriftsforslag og allerede nå tar hensyn til de direktivbestemmelsene som går lengre enn de foreslåtte forskriftsbestemmelsene. Tilsvarende bør de foreslåtte forskriftsbestemmelsene revurderes i lys av de bestemmelser og prinsipper som kommer til uttrykk det nye direktivet. Det vil virke uheldig om det nå introduseres bestemmelser i forskriften som må endres eller reformuleres allerede om halvannet år.

Med vennlig hilsen

Torger Reve
Rektor